

Sultanlar Yolu – Sýrbistan

Sultanlar Yolu – Sýrbistan Sultanlar yolunu yeniden keşfetmek. Öyle yollar vardır ki size eskiyi hatırlatır. Yine öyle yollar vardır ki sizi alır tarihe götürür. Sultanlar yolu da sizi hatırlamadığınız eski tarihinize götürür. Bizler Cumhuriyet çocukları bunları bilmiyoruz. Belki bilmek de istemiyoruz. Bilmek sorumluluğu da beraberinde getiriyor. Bilmediğimiz için de sorumluluğumuz olmuyor ve hatırlamıyoruz. Hatırlamadığımız için de sorumluluğumuzun olmadığını varsayıyoruz. Ama tabii ki tarih ve tarihi sorumluluğumuz eksiksiz olarak devam ediyor. Tarih derslerinde anlatılmıyordur Estergon kalesini, Mohaç meydan muharebesini, Belgrad seferini ve tabii ki muhteşem Viyana seferlerini. Ama Estergon nerededir bilmeyiz. Mohaç meydan muharebesinde kaç asker savaştı ve en önemlisi savaş ne kadar sürmüştür ve Ne kadar asker şehit olmuştur? Purbach’ün yeniçeriler nasıl paralı askerler ve geriye kalan yeniçeri nasıl esir alınmıştır ve nelere maruz kalmıştır? Sefer ne kadar sürmüştür? Nerelerde savaştı? Ecdad nerelere cami, medrese, köprü ve emaretleri dikmiştir? Bugün ne kadar ayakta ve yapıyor ve yapmaya çalışıyor? Kaleler nerelerde ve neden yapılmıştır? Yürümek tarihi anlamak için güzel bir ulaşımdır ve sizi yürüterek yavaş yavaş ve içinize sindirerek bu tarihi yaşatmaya çalışacağım. Yürümek, tarihi anlamaya yardımcı olacaktır. Saadığınızda da yarar sağlayacak, ayrıca size yeni ve güzel dostluklar kazandıracaktır. Sultanlar Yolu Girişimi sürdürülebilir gelişen öncülük eden ve kültürel mirası koruyan bir kültür turizmi güzergâhıdır. Ynsiyasifin amacı, Kanuni Sultan Süleyman'ın takip eden bir aşamadır. 2009 yılında başlayan bu aşamada, Avusturya Viyana'dan başlayıp İstanbul'da sonlanan 2300 km'lik bir güzergâhı içerir. Yol ipelet çalışmaları tamamlandığında, Sultanlar Yolu Avusturya, Slovakya, Macaristan, Hırvatistan, Sýrbistan, Bulgaristan, Yunanistan ve Türkiye'yi de içine alarak 8 ülkeden geçecektir. Dünyanın en önemli kollarından biri olan Sultanlar Yolu, dünyanın her yerinden gezginleri bölgenin misafirperverlik ve saygı gibi geleneklerini yeniden keşfetmeye ve buna dâhil olmaya davet etmektedir ki böylelikle, daha refah, adil ve barışçıl bir dünyanın temelini oluşturacak ilköller ve kaynaklar geliştirecektir. Sultanlar yolu tarihi, Roma ve Bizans tarihi ile bağlamakta ve Kanuni Sultan Süleyman'ın birinci Viyana seferi ile Kara Mustafa Paşa'nın ikinci Viyana seferi yolunu modern zaman gezginlerine, tarih ve doğa apılarına açmaktadır. Bu yol Sırp ve Bulgar dilinde Çarların, Sultanların şehrine giden yol, anlamıyla Tsarigradski Put veya Carski Drum olarak da anılmaktadır. Biz de sizlerle birlikte bu zevkli yolculuğun Viyana'dan başlayan; Budapeşte, Mohaç, Belgrad ve Sofya üzerinden geçen; Kapıkule'den itibaren Türkiye sınırlarında Edirne üzerinden devam eden ve Topkapı Sarayı bahçesinde bitecek olan bölümünü yapacağız. Bu sayede Roma döneminden beri varolan yer yer Via Militaris olarak anılan ve Osmanlı döneminde en başarılı dönemini yaşayan bu yolu yeniden tanıma imkânımız olacak.. Proje ile kısa vadede yolun fizibilite çalışmaları yapılarak haritasının çıkartılması, yol ipeletme çalışmaları, GPS ile elektronik rotanın hazırlanması ve rehber kitapların hazırlanması. Sultanlar Yolu projesi ile Türkiye'nin doğu ve güneyi bir destinasyonu olarak ilgi alanına girebilmesi ve Avrupa'da halihazırda olan Santiago de Compostela yürüyüş destinasyonu ile birlikte ilk 2 yürüyüş destinasyonu içinde olabilmesi. Bunun sonucunda yılda 25.000 kişinin Türkiye etabında yürümesi ve dolaylı olarak 200.000 kişinin ilgi alanında olarak yürümeden rota üzerindeki yerleşim birimlerini ve öğren yerlerini ziyaret etmesi. Sultanlar yolu'nun Sýrbistan ayağı 5 eski Osmanlı sancağından geçiyor. Peç, Mohaç, Baç, Ylok ve Baçka Palanka sancakları. Her bir sancağın eski Osmanlı ve daha sonra Macar imparatorluğu topraklarında olan yerler ve buralarda Türkleri anımsatan çok şey var. Tabii ki Macarlar ve Osmanlı'dan önce gelen Avar Türklerinin de unutmamak gerekir. Avar Türkleri 6. Yüzyıldan itibaren bu bölgeye yerleşip Türk medeniyetini buraya yerleştirmişler. Vojvodina bölgesi aynı zamanda Türk tarihi yatağında denilebilir. Peç sancağına bağlı olan ve şimdiki Macaristan sınırları içinde olan Mohaç kentinde yürüyüşten önce Eviya Çelebi seyahatnamesinde detaylı olarak anlatılan Mohaç kasabasında günümüzde Osmanlı'dan kalan bir eser bulunmamaktadır. Sultanlar yolu 2008 yılında Sedat Çakır tarafından yeniden keşfedilerek hem tarihe hem de turizme kazandırılmıştır. 8 ülkeden geçen Sultanlar Yolu için Hollanda'da kurulan vakıf Türklerdende diğer Hollandalılardan olduğu beklenmektedir. Mohaçtan Tuna boyunu takip ederek tarihi 1526 Mohaç meydan muharebesinin olduğu yere varıyoruz. Muharebe alanı Mohaç şehrinin 8 kilometre dışında ve Satorhely köyü yakınlarında. Açık hava müzesi olarak tasarılan alanında hem dünyada olan en kısa meydan muharebelerinin birinin tarihi anlatıldığı gibi Macar tarihide anlatılmaktadır. Mohaç meydan muharebesi yalnız 2,5 saat sürüp kırkbin askerin ölümü ile sonuçlanmıştır. Kanuni Sultan Süleyman savaşı kazanmış ve ardından Macar kralı 2. Lajos'u kahraman olarak kabul etmiştir. Mohaç açık hava müzesini yürüyerek olmasada arabayla Türkiye'ye giderken ziyaret etmenizi tavsiye ederiz. Buradan yolumuz Backi Breg sınırları üzerinden Sýrbistan. Sınır kapısından Tuna nehri boyunca doğru kıvrılarak Bezdan kasabasına ulaşmaktadırlar. Burası sakin bir kasaba olup Kopački Rit'de koruma alanı başlangıcı sayılır. Kopački Rit 291 kuş çeşidiyle bir kuş cenneti sayılır ve her yıl onbinlerce kuşsever buraya akın etmektedir. Buradan Batina kasabasına yol ayrılmıştır. Batina Osmanlı menzillerinden olup aynı zamanda Hırvatistandaki Sultanlar Yoluna bağlantı vermektedir. Batina ile Beli Manastır arasında olan eski Osmanlı yolunun restorasyonu ile ilgili girişimler başlamış olup ilerleyen zamanlarda tamamlanması düşünülmektedir. Bezdan'dan itibaren Tuna nehrinin yan kolları takip edilerek göller arasından Baçki Monostor Manastır şehrine ulaşırlar. Backi Monostor Kanuni Sultan Süleyman'ın 1. Viyana seferinde konakladığı yerlerden biri olup Osmanlı menzilleri içinde yer alırdı. Backi Monostor günümüzde Sombor bölgesinin önemli turistik kasabalarından biri olup Osmanlı eseri barındırmamaktadır. Köy çok kültürlü olup nüfus ağırlıklı Hırvat olup maktadır. Buradan küçük bir dereyi takip ederek Sombor şehrine varıyoruz. Burada Cafe del Sol'da yemek yiyerek çadırınız kurabilirsiniz. Cafe de Sol Centrala bb Sombor Tel: +381 25 480400 E-mail: cafedesol@gmail.com www.cafedesol.org Tuna boyunda olan bir sonraki menzilizim Apatin. Osmanlı için üst Tuna sayılacak olan bu bölgede önemli bir donanma üssü olup aynı zamanda bir tersane olarak görev görmüştür. Günümüzde Apatin Tuna üzerindeki en önemli tersane şehirlere biridir. Ara köy yolundan Osmanlı ile Avusturya orduları ile savaflardan birini gerçekleştirdi Bogojevo köyüne gidiyoruz. Bogojevo aynı zamanda bir menzil yerleşimidir. Osmanlı menzil sistemi o dönemde işleyen en mükemmel ulaşım ve haberleşme sistemi olduğunda Osmanlı devletinin uzun dönem ayakta kalmasına yardımcı olmuş olan bir sistemdir. Buradan yolumuz düz ve verimli ovalardan geçiyor. Vojvodina ovaları geyik bakımından epey zengin olan bir bölge ve devamlı olarak geyik ve ceylanları görerek yürüyoruz. Buradaki bölge halkının hiçbir zaman açlık çekmeyerek refah içinde yaşadığını görebiliyoruz. Toprakları ile her zaman tüm büyük devletlerin ilgi alanı içinde olmuştur. Vojvodina Osmanlı döneminde hemen tümü bataklık bölge. Günümüzdeki topraklar 18. Yüzyılda Avusturya kraliçesi Maria Theresia tarafından tasarlanarak kullanıma açılmıştır.

tüm köylerde Maria Theresia'nın izlerini bulabilirsiniz. Baç Kanuni Sultan Süleyman'ın ünlü Baç kalesinde konaklama yer olup Osmanlı dönemine ait bir hamam bulunmaktadır. Hamamın restorasyonu için girişimleri başlattığımızdan yakın zamanda tamiri başlayacaktır. Camiden kiliseye çevrilen Franciskan kilisesinin içinde Çepme ve Kýble bulunmaktadır. Evliya Çelebinin 1600 yılındaki ziyaretinden notlardan büyük Baç kalesi içinde 150 hane ve bir camiden söz edilmektedir. Baç kalesi 873 yılında Avarlar tarafından Türkleri tarafından kurulmuştur. Roma kayıtlarında da bu şekilde yer almaktadır. Voyvodina özerk bölgesinin en eski şehri olan günümüzde bir kasaba havasında olup fazla bir ticari veya politik değere sahip değildir. 1686 yılına kadar Osmanlı yönetiminde kalan şehir en güzel dönemini o zamanlar yaşamıştı. Avusturya yönetimine geçtikten sonra şehirde bulunan kalenin büyük yapılmış mevcut olan camiler yıkılarak yerlerine kiliseler yapılmıştı. Müslüman ahalinin Boşnak bölgelerine göç etmiştir. Göç etmiş zorla Hıristiyanlaştırılmıştır. Baç'tan sonra yolumuz Bačka Palanka şehrine düşüyor. Bačka Palanka Tuna nehrinin karıbağ yakasında olan kardeş şehir Ylok ile birlikte Osmanlı Tuna askeri koruma alanını oluşturuyor ve bu askeri önem Osmanlı sonrasında da devam etmiştir. Bačka Palankadan 1996 yılı Sırp savaşlarında oluşturulan yeni sınırlardan Tuna nehrini Ylok şehrine varıyoruz. Ylok Osmanlı'nın önemli limanlarından biri. Osmanlı Tuna nehri ince donanmasının merkezi limanlarından bir İslami ilim merkezidir. Bölgenin o dönem en gelişmiş şehirlerinden biri olup onlarca cami ve mektebin olduğu bir merkez. Avusturya ve Macaristan yönetiminde insafsızca yıkılarak yok edilen cami ve mektep binalarından yalnız bir hamam ve türbe kurtulabilmiştir. TÝKA tarafından restorasyonu yapılan bu iki tarihi eser geçtiğimiz ay yeniden ziyarete açılmıştır. Ylok'ta, sonra yeniden Sırbistan'a girip yaparak Neptin tersanelerinden Fruška Gora dağlarına çıkıyoruz. Dağ dediğime bakmayalım yüksek yeri 550 metre kadar ama yinede yorucu olabiliyor. Avrupada en fazla yhlamur ağacının bulunduğu bu ormanlık alanda yürümek büyük bir zevk. Baharda ve yazda bal arıların sesi ve yhlamur ağacının güzel kokusu epeyinde yürüebilirsiniz. Dağ konaklama tesisleri olduğundan gönül rahatlığı ile geliniz. Dağın bitiminde Novi Sad ve eski şehir olan Partovaradin kalesi kendini gösteriyor. Kanuni Sultan Süleyman'ın konakladığı yerlerden biri ve Osmanlı'nın Belgrad'ın kuzeyindeki en önemli kalelerinden ve menzillerden biri. Burası da diğer kaybedilen bölgeler gibi Avusturya imparatorluğunun yıkılmasından nasibini almayan yerlerden ve Osmanlıya ait az bir eser bulunuyor. Saat kulesi görülmeye değer eserlerden kale içinde. Novi Sad kenti yol üzerinde en zevkli konaklayacağınız şehirlerden biri. Ucuz ve güvenilir. Boşnak dondurmacıların dondurmalarında başka yerlerde yiyemeyeceğiniz bir lezzeti size sunar. Fotoşka caddesi üzerinde bir mescid bulunmaktadır. Cami cemaati azda olsa Türkçe konuştuğundan anlaşma sorunuz olmaz. Tekija kilisesi, Eski camii ve Bektasi tekkesi, yakınında yeniden Tuna nehrini bırakıp dağa çıkıyoruz ve Vezirat denilen yerdeki Osmanlı savaş anıtını ziyaret ediyoruz. Uzakta Karlofça (Sremski Karlovci) gözüktüyor. Vezirattaki muharebede yaralanan damat Ali paşa burada tedavi oluyor ve Belgrad üzerine yola çıktığında vefat ediyor. Damat Ali paşanın naaşı bugün türbesinin bulunduğu Belgrad kalesi içinde defnediliyor. Dağlara arasından Sremski Karlovci'ye ulaşıyoruz. Burada tarihi önemli Karlofça anlaşması imzalanmış olup tarihte ilk defa yuvarlak masa bir anlaşma için kullanılmıştır. Anlaşmanın yapıldığı yerde bir katolik kilisesi var ve içinde küçük bir müze bulunmaktadır. Sırp burayı Karlofça olarak anmaktadırlar. Yani bariş papeli. Voyvodina ovasının Tuna nehri güneyinde kalan verimli toprakları takip ederek Belgrad'dan önce son durak olan Zemun kentine geliyoruz. Osmanlı döneminde ayrı bir şehir kimliğine sahip olan Zemun günümüzde Belgrad'ın bir semti. Zemun kalesi, balıkçıları ve balık restoranları ile ünlü bir yer. Sahil peridini takip ederek maviye geçiyoruz ve Osmanlı'nın Avrupadaki en önemli şehrine varıyoruz. Kale Osmanlıya size anlatıyor. Sırp'ların yeni yaptıkları en büyük ortodoks kilisesi olan Aziz Sava katedrali size İstanbulu anlatıyor. Yanlışta anımsamıyorsanız. Aziz Sava Katedrali Aya Sofya caminin kopyası. Kale içinde Damat Ali Paşa türbesini ziyaretten sonra Bayraklı camii namaz kılarken yürüyüp sonlandırıyoruz. Bayraklı camii Belgrad'da Osmanlı'dan kalan tek camii. Sultanlar Yolu Sırbistan ayağı son derece keyifli bir yürüyüş parkuru. Tarihi ve doğal güzellikleri sorun olamdan birlikte yapabileceğiniz bir bölge. Bölgede yürümek isterseniz Sultanlar Yolu pasaportunuzu almayı unutmayınız. Sultanlar Yolu'nun Sırbistan olupumunda yardımlarını esirgemeyen Magellan turizm acentası müdürü Biljana Marceta'ya ve çalışanlarına teşekkürlerimizi sunarız. Ayrıca rehberlerimiz Mihajlo Jovanovic Zeljko Dulic'e, Sultanlar Yolu dostu güzel insan Valentina Rodic'e yardımları için candan teşekkürü borç biliriz. Başka bir Sultanlar Yolu yürüyüşünde görüşmek üzere.